

Rett mann på rett sted til rett tid

Taler

Olemic Thommessen

Dato

1 oktober 2016

Sted

Oslo

Omstendigheter

Tale ved blomsternedleggelse ved statuen av Johan Sverdrup

1 Kjære venner,

Johan Sverdrup er den kanskje mest ruvende skikkelsen i Stortingets historie.

5 Selv om han både var avisredaktør og statsminister, er det som stortingsmann hans navn står hugget inn i vårt lands historie med store bokstaver.

Det var som stortingsmann hans storhet kom til syne og det var gjennom virket i Stortinget han bidro mer enn de fleste andre til å forme norsk historie.

10

Derfor er det stortingsmannen Sverdrup som står på sokkel her utenfor den bygningen han mer enn noen annen har sitt navn knyttet til.

15

Sverdrup satt på Stortinget i 34 år, fra 1851. Han var stortingspresident i hele den dramatiske perioden fra 1871 til 1884. Begivenhetene i disse årene formet på mange måter det moderne Norge.

20

Johan Sverdrup var rett mann på rett sted til rett tid. Han kombinerte retorisk kraft, karisma, personlig vilje til makt og sans for la de overordnede ideene prege den daglige politiske strid. Det gjorde ham til en selvsagt leder og drivkraft i den mangslungne opposisjonsbevegelsen som til slutt felte embetsmannsregimet.

25

Johan Sverdrups navn er knyttet til flere viktige milepæler i utviklingen av det norske demokratiet: Kampen for allmenn stemmerett. Vedtaket om årlige storting i 1868. Opprettelsen av Norges første politiske parti, Venstre, i 1884. Og i kjølvannet av det, etableringen av Høyre senere samme år. Dermed var det norske partivesenet født.

30 Året 1884 er også året for den historiske milepælen som fremfor noe er knyttet til Sverdrups navn: det parlamentariske gjennombruddet. Opposisjonens seier i 1884 la grunnlaget for utviklingen av det parlamentariske systemet vi nyter godt av i dag.

35 Samtidig var det med Sverdrup som det har vært med mange andre av historiens hovedpersoner. Heller ikke Sverdrup så rekkevidden av det han satte i gang. Resultatene av de mange kampsaker ble mer vidtrekkende enn han selv hadde sett for seg.

40 Og det meste kjente Sverdrup-sitatet vi har - om «al Magt og Kraft» som skulle samles i stortingssalen er også et av de mest misforståtte. Sverdrup ville ha alle makter samlet i stortingssalen for å debattere de store spørsmålene for nasjonen, men han ville ikke frata regjeringen dens makt. Om ikke før, ble det tydelig da Sverdrup selv ble regjeringssjef, i 1884.

45 Det forhindrer ikke at Sverdrup og parlamentarismen i vår bevissthet og historie er knyttet sammen. Parlamentarismen er det grunnleggende prinsipp i vårt sterke og levende konstitusjonelle demokrati.

50 Sverdrup ruver som en bauta i Stortingets og vårt folkestyres historie. Det er en glede og ære å hedre ham med denne blomsternedleggelsen i anledning 200-årsjubileet for hans fødsel.

Kilde

55 www.stortinget.no

Emner

Jubileumstale, Norsk historie, Storting

URI

60 <https://www.virksommeord.no/tale/rett-mann-pa-rett-sted-til-rett-tid>